

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

II. Primum, Vtrum & quo sensu dixerit Origenes mundum propter
rationales naturas fuisse à Deo conditum;

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

QVÆSTIO DVODECIMA.

DE MVNDO, PARADISO TERRESTRI, ET ADAMO.

I. Duo de mundo quæri possunt: II. Primum, Vtrum & quo sensu dixerit Origenes mundum propter rationales naturas fuisse à Deo conditum; III. ita ut existimasse eum Patres aliqui testificantur: IV. alterum, Vtrum plures vel fuisse, vel esse, vel fore mundos existimaverit; V. quemadmodum ipsi à Patribus quibusdam objectam eēt: VI. quamquam ejus causam nonnulla adjurant. VII. Exploratur Origenis sententia de consitione Paradisi terrestris, VIII. & de scortis tunicis, quibus post peccatum Adamus indutus est. IX. Quaritur utrum dixerit Adamum per peccatum similitudinem Dei amisisse: X. & utrum homines Præadamitas existisse sibi sinxerit.

I. CIRCÀ quæstionem de mundo duplex excutiendum venit Paradoxum Origeni adscriptum: primum, Vtrum & quo sensu dixerit mundum propter animas rationales à Deo fuisse conditum: alterum, an unicum duntaxat mundum creasse antehac, vel posthac creaturum esse asseveraverit. Quæ duo quærenda sibi proponit Origenes in tertio capite libri 2. *Ἐπι ἀρχῶν*, quod inscribitur: *De initio mundi & causis eius*.

II. Primum quod attinet, nemo non videt ex antecedenti ipsius doctrina aptum id esse, naturarum illarum gratia, quæ sunt rationis participes, mundum à Deo fuisse procreatum. Cum enim animas quocunque statu collocatæ sint, arbitrij sui libertate ad peccandum vel recte agendum uti voluerit, & pro peccatis hanc iis irrogatum iri pœnam, ut in graviora ac crassiora corpora amendantur, eam ob rem dicere debuit gravia illa corpora formari à Deo, quemadmodum ergastula ad retinendos reos construuntur. Copiosa ad id probandum Origenis habetur dissertatio libr. 2. *Ἐπι ἀρχῶν*, cap. 1. Cum ergo, inquit, tanta sit mundi varietas, atque in ipsis rationabilibus animantibus sit tanta diversitas, propter quam etiam omnis reli-

qua varietas ac diversitas putanda est extitisse, quam causam aliam dici oportebat, qua mundus extiterit: præcipue si intueamur illum finem per quem omnia restituenda in statum initij sui libro superiori disertum est? Quod utique si consequenter dictum videtur, quam aliam (ut dicimus) causam putabimus tante hujus mundi diversitatis, nisi diversitatem ac varietatem motuum, ac prolapsum eorum, qui ab illa initij unitate atque concordia, in qua à Deo primitus procreati sunt, deciderunt? In eodem pronuntiato sic concludit caput 8. libri 2. De princip. Pro motibus suis anaqueque mens bonum negligens, in contrarium boni, quod sine dubio malum est, traheretur. Ex quo videtur semina quadam & causas varietatis ac diversitatis ille omnium conditor accepisse, ut pro diversitate mentium, idest rationabilium creaturarum, quam diversitatem ex ea causa quam superius diximus, putanda sunt concepisse, varium ac diversum mundum crearet. Capite vero sequenti rem altius repetens, Deum ait ab

initio cum rationis compotes naturas creare vellent, nullam habuisse creandi illarum causam præter seipsam, suamque bonitatem: in eo autem cum nulla sit diversitas, neque ex parte rerum creandarum ulla esset, æquales eas, & undequaque similes ipsam procreasse: has vero, ut pote libero præditas arbitrio, non eodem modo omnes hac usas esse facultate, aliis in vitium ac nequitiam ruentibus, aliis ad meliora assurgentibus: atque inde rationalium naturarum extitisse differentiam: Deum autem unamquamque pro meritis ornare volentem vel ulcisci, diversitates mentium in unius mundi consonantiam traxisse, sic tamquam in unam domum, quæ vasis aureis, argenteis, & fœtilibus instruitur. Et has causas, inquit, (ut ego arbitror) mundus iste sua diversitatis accepit, dum unamquamque pro varietate motuum suorum, vel animorum, proposuitque Deus dispensat. Quocirca Tomo 19. in Iohann. p. 284.

& capite 5. libri 3. *Ἐπι ἀρχῶν*, observat creationem mundi apud Scriptores sacros novo hoc & proprio *ἐπιτολῶν* nomine nuncupati; quia nimirum de superioribus ad inferiora descensum est, non ab his animabus quæ id motuum suorum varietate meruerunt, verum & ab ipsi quæ ad totius mundi ministerium ex illis superioribus & invisibilibus ad hæc inferiora & visibilia deducta sunt, licet non volentia; vanitati quippe creatura subjecta est non volens, sed propter eum qui subjecti in ipse, quæ vel Sol, vel Luna, vel Stella, vel Angeli experient obsequium mundo, & his animabus quæ ob nimios defectus mentis crassioribus & solidioribus indigere corporibus, & propter eos quibus hoc erat necessarium, mundus iste etiam visibilis institutus est. Et mox: Talem vero ac tantum putandum est factum esse mundum, qui vel omnes eas animas, quæ in hoc mundo statuta sunt exerceri, caperet, vel omnes eas Virtutes quæ adesse eis, & dispensare eas, ac jurare paratæ sunt. Atque hæc ipsa loca librorum *Ἐπι ἀρχῶν* reprehensionis causa profert Hieronymus Epist. 59. ad Avit, cap. 2. & 3. Alia præte-

rea duo è libro 1, & 4. *ἅτι ἀρχῶν* refert Iustinianus ad calcem Epistolæ ad Menam, quæ huc A
 inferuisse supervacuum non fuerit. Prior hic est: *ὅτι διὰ ποικιλότητος κόσμου τυχόντων*, καὶ
 τῶν αὐτῶν ἀσπίρατα λογικῶν ἀδελφῶν, ἢ ἄλλο καὶ λέγει αἰνῶς γαρρόνοι τοὺς ἀσπίρατα αὐτῶν, ἢ τὸ ποικιλῶν
 τὸ ἄσπίρατα ἀδελφῶν ἢ ἄλλο ἀδελφῶν ἀσπίρατων. Ita cum summa diversitate constet mundum,
 totique diversas contineat rationales naturas, quæ alia causa dicenda est cur subsistat, quam varios deci-
 dendi modos, eorum qui ab unitate similiter non desluunt? Alter ita se habet: *αὐτῶν μὲν ἀσπίρατων
 τυχόντων ἢ ἄσπίρατων ἀδελφῶν, ἀλλὰ ἐν ἀσπίρατων ἕσπετα ἀσπίρατα συμπίπτουσιν ἀσπίρατα ἀδελφῶν
 τὰ λογικῶν, ἀσπίρατα ἀδελφῶν*. Necessè est non præstitisse corporum naturam, sed per intervalla subsi-
 stere propter aliquos casus qui contingunt naturis ratione præditis, & quæ corporibus indigent.

III. Itaque hoc etiam nomine non Iustiniani solum, sed & aliorum convitia sensit Ori-
 genes. Quis Propheta, inquit Theophilus Pasch. 1. sentire docuit (Origenem) propter ruinam B
 & lapsus de calis animarum, Deum esse compulsam corpora fabricare? Quis iuxta beatum Lucam, eo-
 rum qui viderant, & ministri fuerant sermonis Dei, huic tradidit ad docendam, negligentia & motu, &
 fluxu de altioribus rationabilium creaturarum, provocatum Deum mundi huius condere diversitatem?
 Et postmodum: Dicit enim propter peccata intelligibilium creaturarum mundum esse capisse. Hiero-
 nymus in Epist. ad Ephes. 1. 4. non expresse Origenis nomine, sententiam ipsius exponit
 Alias dicit, inquit, ante visibiles creaturas cælum, terram, maria, & omnia quæ intra ea sunt, fuisse
 alias invisibiles creaturas, in quibus & animas, quæ ob quasdam causas soli Deo notas dejectæ sunt deor-
 sum in vallonem istam lacrymarum. Itaque priusquam anima, inquit, precipitarentur in
 mundum, & mundus ex animabus fieret, cum habitaculis suis in infamiam ipse dejectus, elegit Paulum
 Deus. Quæ quamvis ex alterius opinione recitata sint, his tamen consensisse Hieronymum C
 contendit Rufinus Invect. 1. sed calumniam à se removet Hieronymus libr. 1. Apolog. in
 Rufin. cap. 6. Augustinus vero libr. 11. De Civit. Dei, cap. 23. Origenem nominatim ado-
 ritur: Animas dicunt, non quidem partes Dei, sed factas à Deo peccasse à Conditore recedendo; & di-
 versis progressibus pro diversitate peccatorum à cælis usque ad terras, diversa corpora quasi vincula me-
 tuisse. Et hunc esse mundum, eamque causam mundi fuisse faciendi, non ut conderentur bona, sed ut
 mala cobiderentur. Hinc Origenes iure culpa ut, in libris enim quos appellat *ἅτι ἀρχῶν*, id est, De prin-
 cipis, hoc sensit, hoc scripsit. Atque hæc valide postmodum oppugnat. Oppugnat etiam cum
 alibi, tum maxime libro contra Priscillianistas, & Origenistas, cap. 8. cum scripsisset ad
 eum Orosius in Commonitorio, id esse Origenistis quibusdam persuasum, Mundum no-
 vissime ideo esse factum, ut in eo anima purgarentur, quæ ante peccaverunt. Isidorus libr. 8. Origin. D
 cap. 5. Origeniani, inquit, animas in mundi principio dicunt peccasse, & pro diversitate peccatorum de
 cælis usque ad terras lapsas, diversa corpora quasi vincula metuisse, eaque causa mundum factum fuisse.
 Quæ fere *ἅτι ἀρχῶν* repetit Honorius Augustodunensis in libro De hæresibus. Denique
 S. Thomas aduersus eandem opinionem libr. 2. contr. Gentil. cap. 44. acerrime de-
 certat.

Quoniam autem ita cum antecedentibus conjuncta est, ut quæ ad tuendam Origenis
 causam supra attulimus, hic quoque valere possint, quid attinet plura conquirere; cum
 præsertim Hieronymus, postquam cap. 1. Epist. 59. ad Avitum, quæcunque in 1. libr. *ἅτι
 ἀρχῶν* damnosa sunt, collegit, inter quæ frequens occurrit isthæc quam tractamus opinio,
 talia illum denunciare dicat: Hæc iuxta nostram sententiam non sunt dogmata, sed quasita tantum, E
 atque projecta, ne penitus intractata viderentur?

IV. Iam sane quomodo diversos motus rationabilium creaturarum, variasque sententias causam
 dedisse diversitatis mundo huic, sermo superioris disputationis ostendit, videndum ne forte simul cum ini-
 tio exitus quoque huic mundo conveniat. Dubium enim non est quin finis ipsius in diversitate multa ad-
 huc & varietate reperendus sit; quæ utique varias in huius mundi sine deprehensa rursus diversitatum
 alterius mundi post hunc futuri occasiones præstabit, quod scilicet huius mundi finis initium sit futuri
 Verba sunt Origenis libr. 2. *ἅτι ἀρχῶν*, cap. 1. superioris qualiti cum isthoc, quod hoc loco
 nobis excutiendum proposuimus, connexionem declarantis. Possibile enim videtur, inquit
 libr. 2. *ἅτι ἀρχῶν*, cap. 3. ut rationabiles nature, à quibus nunquam auferretur liberi facultas arbitrij,
 possint iterum aliquibus motibus subjacere. Quos motus sine dubio rursus varietas corpo- F
 rum & diversitas persequitur, ex qua mundus semper adornatur, nec unquam poterit mundus nisi va-
 rietate ac diversitate constare, quod effici nullo genere possit extra materiam corporalem. Doctrina igitur
 sua coherentiam servavit Origenes, & quod ex dogmatibus suis effici putavit, id ma-
 nifesta assertionem decrevit: nam in sequentibus, repudiatis nonnullis, qui mundo huic pa-
 res usquequaque mundos ac consimiles in futuris sæculis continenti successione produ-
 ctos affirmabant, quod libertati arbitrij officeret ejusmodi sententia; alios quidem, sed
 plane diversos conditum iri statuit; an autem dignitate superiores, an inferiores, vel æqua-
 les nescire se fateatur. Addit præterea mundum hunc, qui & ipse sæculum dicitur, multo-
 rum sæculorum esse finem, ac multorum porro sæculorum initium. Sed velut dubitan-
 ter ait tandem post multorum sæculorum creationem & interitum, aliquid sæculis majus